

ด่วนที่สุด

ที่ รธ ๐๒๐๔.๔/๖๖๔

กระทรวงวัฒนธรรม

๑๐ ถนนเทียมร่วมมิตร

เขตห้วยขวาง กทม. ๑๐๓๑๐

๑๗ มกราคม ๒๕๖๓

เรื่อง การส่งเสริมพหุวัฒนธรรมและเศรษฐกิจชุมชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. หนังสือรองนายกรัฐมนตรีเห็นชอบให้เสนอคณะรัฐมนตรี จำนวน ๑ ฉบับ

๒. วิดีทัศน์ประกอบการนำเสนอในการประชุมคณะรัฐมนตรี จำนวน ๑ แผ่น

ด้วยกระทรวงวัฒนธรรมขอเสนอเรื่อง การส่งเสริมพหุวัฒนธรรมและเศรษฐกิจชุมชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ พร้อมวิดิทัศน์ประกอบการนำเสนอในการประชุมคณะรัฐมนตรี มาเพื่อคณะรัฐมนตรีทราบ โดยเรื่องที่เสนอดังกล่าวนี้นี้เข้าข่ายที่จะต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ รวมทั้งเป็นการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการศาสนา ศิลปวัฒนธรรม และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ทั้งนี้ รองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) ซึ่งกำกับการบริหารราชการกระทรวงวัฒนธรรม ได้เห็นชอบให้นำเรื่องดังกล่าวเสนอคณะรัฐมนตรีด้วยแล้ว

ทั้งนี้ เรื่องดังกล่าวมีรายละเอียด ดังนี้

๑. เรื่องเดิม

๑.๑ ความเป็นมาของเรื่องที่จะเสนอ

สืบเนื่องจากนโยบายของรัฐบาลที่แถลงต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๖๒ ในประเด็นที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ นโยบายหลัก ข้อ ๓ การทำนุบำรุงศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม การทำนุบำรุงศาสนาให้มีความเข้มแข็ง การสร้างความรู้ ความเข้าใจในขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรมของประเทศเพื่อนบ้าน ยอมรับและเคารพในประเพณี วัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ และชาวต่างชาติที่มีความหลากหลาย ในลักษณะพหุสังคมที่อยู่ร่วมกัน และข้อ ๕ การพัฒนาเศรษฐกิจและความสามารถในการแข่งขันของไทยในการพัฒนาภาคการท่องเที่ยว โดยพัฒนาคุณภาพและความหลากหลายของแหล่งท่องเที่ยว โดยส่งเสริมพัฒนาให้ประเทศไทยเป็นแหล่งท่องเที่ยวคุณภาพระดับโลกที่มีเอกลักษณ์โดดเด่นบนพื้นฐานของวัฒนธรรมไทย และนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาลในการสร้างความสงบสุขในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยน้อมนำยุทธศาสตร์พระราชทาน “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” เป็นหลักในการดำเนินการยกระดับ คุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชน ทั้งในด้านการศึกษา เศรษฐกิจ และสังคมที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่

๑.๒ มติคณะรัฐมนตรีหรือคำสั่งที่เกี่ยวข้อง

มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๕๙ เห็นชอบนโยบายการบริหาร และการพัฒนาจังหวัดชายแดนใต้ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๒ สำหรับเป็นกรอบให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องใช้เป็นแนวทางหลัก ในการปฏิบัติงาน และจัดทำยุทธศาสตร์ รวมทั้งแผนหลักรองรับในการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ อย่างเป็นระบบ โดยปัจจุบันการดำเนินงานตามนโยบายดังกล่าวได้มีการจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๔ ซึ่งมีงานเสริมสร้างสังคมพหุวัฒนธรรม ที่เข้มแข็งอยู่ภายใต้แผนปฏิบัติการดังกล่าว และมอบให้กระทรวงวัฒนธรรมเป็นหน่วยงานหลักในการขับเคลื่อน

๑.๓ ผลการดำเนินงานที่ผ่านมา

กระทรวงวัฒนธรรมตระหนักถึงความสำคัญของวัฒนธรรม ซึ่งเป็นกลไกและเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพในการเข้าถึงชุมชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ มากกว่ามิติในด้านอื่นๆ โดยการศึกษา แลกเปลี่ยน และเรียนรู้ทางวัฒนธรรม นำไปสู่ความเข้าใจและยอมรับในความหลากหลายทางวัฒนธรรม ความเชื่อ และวิถีชีวิตของชุมชนทุกระดับในพื้นที่ ผ่านโครงการและกิจกรรมที่หลากหลายอันเป็นการสร้างความรักและภาคภูมิใจในวิถีวัฒนธรรมท้องถิ่น การพัฒนาศักยภาพตามความถนัดอย่างต่อเนื่อง การสร้างความสามัคคีของสมาชิกในชุมชน นอกจากนี้ยังส่งเสริมการดำเนินวิถีชีวิตและการปฏิบัติตามหลักศาสนาทุกศาสนา จัดการเลือกปฏิบัติทางวัฒนธรรม การทำความเข้าใจและยอมรับในวิถีชีวิตและวัฒนธรรม เพื่อให้ประชาชนรู้สึกถึงการเป็นส่วนหนึ่งของสังคมไทย ซึ่งสอดคล้องกับวิสัยทัศน์นโยบายการบริหารและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๒ ที่มุ่งให้ “สังคมจังหวัดชายแดนภาคใต้มีความปลอดภัย ปราศจากเงื่อนไข ความรุนแรง วิถีชีวิตของทุกคนได้รับการปกป้อง พัฒนابนพื้นฐานสังคมพหุวัฒนธรรมและมีส่วนร่วมในกระบวนการเสริมสร้างสันติสุขอย่างยั่งยืน”

กระทรวงวัฒนธรรมได้กำหนดนโยบายเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมให้เกิดผลเป็นรูปธรรม ภายใต้แนวทาง “สืบสาน รักษา ต่อยอด และปฏิบัติหน้าที่ราชการ ด้วยหลักธรรมาภิบาล” ประกอบด้วย (๑) การสืบสานงานวัฒนธรรมของชาติ (๒) ด้านการรักษาหวงแหนมรดกทางวัฒนธรรม (๓) การต่อยอดวัฒนธรรม ด้วยการนำคุณค่าของวัฒนธรรมสร้างสรรค์สินค้าและบริการ (Creative Culture) เพื่อเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ สร้างรายได้จากการท่องเที่ยวและบริการทางวัฒนธรรม (๔) ปฏิบัติหน้าที่ราชการด้วยหลักธรรมาภิบาลและการสร้างคุณค่าทางสังคม ดังนั้น กระทรวงวัฒนธรรม ร่วมกับภาคส่วนที่เกี่ยวข้องดำเนินการส่งเสริมพหุวัฒนธรรมและเศรษฐกิจชุมชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

๑) แผนพัฒนาภาคใต้ชายแดน พ.ศ. ๒๕๖๐- ๒๕๖๕ ฉบับทบทวน โดยมีเป้าหมายให้ “ภาคใต้ชายแดนเป็นแหล่งผลิตภาคเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปที่สำคัญของประเทศ และเป็นเมืองชายแดนเชื่อมโยงการค้าและการท่องเที่ยวกับพื้นที่ภาคใต้และการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศมาเลเซียและสิงคโปร์ ชุมชนมีความเข้มแข็งอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขภายใต้สังคมพหุวัฒนธรรม” โดยยุทธศาสตร์ที่ ๓ เสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน กำหนดแนวทางพัฒนา (๑) พัฒนาและสนับสนุนทักษะฝีมือแรงงาน (๒) พัฒนาและยกระดับคุณภาพการศึกษา (๓) ส่งเสริมการพัฒนาสุขภาวะของประชาชนทุกวัย (๔) ส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชนให้มีความเข้มแข็ง (๕) สร้างความเข้มแข็งของสังคมพหุวัฒนธรรม โดยมีเป้าหมาย คือ ชุมชนมีความเข้มแข็งอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขภายใต้สังคมพหุวัฒนธรรม

๒) แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดน พ.ศ. ๒๕๖๒ - ๒๕๖๕ (ฉบับทบทวน พ.ศ. ๒๕๖๒) กำหนดวิสัยทัศน์ไว้ คือ “เกษตรก้าวหน้า การค้าชายแดน การท่องเที่ยวเชื่อมโยงสู่อาเซียนบนพื้นฐานความเข้มแข็งของชุมชน” โดยประเด็น การพัฒนาที่ ๓ ส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ วัฒนธรรมและเมืองท่องเที่ยวชายแดน กำหนดกลยุทธ์ ที่เกี่ยวข้องดังนี้ (๑) พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติและวัฒนธรรม (๒) พัฒนาเมืองท่องเที่ยวชายแดนและส่งเสริมธุรกิจต่อเนื่อง (๓) พัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวให้ได้มาตรฐาน (๔) พัฒนาสินค้าและบริการที่เป็นอัตลักษณ์ของกลุ่มจังหวัด (๕) ส่งเสริมการตลาดที่สำคัญและทันสมัย ประเด็นการพัฒนาที่ ๔ เสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนบนพื้นฐานสังคมพหุวัฒนธรรม กำหนดกลยุทธ์ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้ (๑) พัฒนายกระดับและสนับสนุนทักษะฝีมือแรงงาน (๒) ส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชนให้มีความเข้มแข็งทั้งการผลิตและการตลาด (๓) สร้างความเข้มแข็งของพหุวัฒนธรรมเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข (๔) ยกระดับคุณภาพการศึกษาพัฒนาทักษะให้พร้อมการประกอบอาชีพ (๕) พัฒนาสุขภาวะของประชาชนทุกวัยและสร้างเครือข่ายในการเฝ้าระวังและป้องกันโรค

๓) การดำเนินงานวัฒนธรรมในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดน กลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดน มีการดำเนินงานวัฒนธรรมในพื้นที่ในระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๒ ที่สำคัญ ดังนี้

๓.๑) ส่งเสริมวิถีชีวิตและสังคมพหุวัฒนธรรม โดยขับเคลื่อนแผนบูรณาการป้องกันและแก้ไขปัญหาคาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๕ แผนงานเสริมสร้างสังคมพหุวัฒนธรรมที่เข้มแข็ง ได้แก่ จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการอยู่ร่วมกันระหว่างชุมชนบนพื้นฐานความศรัทธา ความเชื่อทางศาสนาที่ถูกต้อง อาทิ (๑) กิจกรรมวัฒนธรรมชุมชน : กระบวนการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ในพื้นที่ความมั่นคง จำนวน ๑๔๐ หมู่บ้าน มีผู้เข้าร่วม กิจกรรมรวมทั้งสิ้น ๑๑๑,๐๙๕ คน (๒) กิจกรรมส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นชายแดนใต้ตามความต้องการของพื้นที่ ๓ จังหวัดชายแดนใต้ มีผู้เข้าร่วมกิจกรรม รวมทั้งสิ้น ๓๖๘,๐๑๒ คน (๓) กิจกรรมค่ายเยาวชนพหุวัฒนธรรม ส่งเสริมการเรียนรู้การอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรมผ่านประสบการณ์ตรงในชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบ มีเยาวชนร่วมกิจกรรมปีละ ๑,๕๐๐ คน (๔) เปิดพื้นที่ทางวัฒนธรรมให้เด็กและเยาวชนได้แสดงความสามารถด้านศิลปวัฒนธรรม เช่น การประกวดวาดภาพเพื่อนำเสนอวิถีชีวิตและวัฒนธรรมในพื้นที่ผ่านภาพวาด การประกวดศิลปะการแสดงเพื่อนำเสนอความงดงามทางวัฒนธรรมในพื้นที่ การประกวดสุนทรพจน์และการประกวดงานเขียนพหุวัฒนธรรมบ้านฉัน เพื่อสะท้อนแง่มุมและความคิดเห็นของเยาวชนเกี่ยวกับบ้านเราในปัจจุบัน (๕) ส่งเสริมกิจกรรมการปฏิบัติตามหลักศาสนา และกิจกรรมตามขนบธรรมเนียม เทศกาล ประเพณีและอัตลักษณ์ของท้องถิ่นในแต่ละพื้นที่ตลอดทั้งปี และประกาศขึ้นทะเบียนมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมระดับชาติ ๑๓ รายการ

๓.๒) ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม ตามแผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๔) โดยขับเคลื่อนชุมชนคุณธรรมน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ขับเคลื่อนด้วยพลังบวร ให้เป็นศูนย์กลางในการส่งเสริมหลักธรรมทางศาสนา หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ประเพณี วิถีวัฒนธรรมไทยที่ดีงาม และนำไปปรับใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ สังคม โดยส่งเสริมบทบาทของ “บวร” หรือ “บรม” ให้เป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาชุมชน โดยในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดนมีชุมชนคุณธรรม จำนวน ๖๑๒ แห่ง และเป็นชุมชนคุณธรรมต้นแบบ จำนวน ๓๐ แห่ง

๓.๓) พัฒนาแหล่งประวัติศาสตร์และศิลปวัฒนธรรม เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ และการท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และศิลปวัฒนธรรม ซึ่งในกลุ่มจังหวัดชายแดนภาคใต้มีแหล่งโบราณสถาน และโบราณคดีที่ได้รับการอนุรักษ์ บูรณะและฟื้นฟู จำนวน ๑๐๒ แห่ง อาทิ เมืองโบราณยะรัง จังหวัดปัตตานี โบราณสถาน (ศาลาการเปรียญ และศาลาไม้ทรงไทย) ภายในวัดเทพนิมิต จังหวัดปัตตานี โบราณสถานถ้ำศิลป์ จังหวัดยะลา โบราณสถานและภาพจิตรกรรมฝาผนังภายในพระอุโบสถวัดปิยผลิวัน (วัดตะปิง) จังหวัดนราธิวาส เป็นต้น พัฒนาหอจดหมายเหตุแห่งชาติ ๑ แห่ง ที่จังหวัดยะลา ประกาศกรมรดกของแผ่นดิน ๗ แห่ง ตลอดจนส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนทางวัฒนธรรม ๗ แห่ง

๓.๔) พัฒนาสินค้าและส่งเสริมกิจกรรมทางศิลปวัฒนธรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม โดยส่งเสริมการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมไทย (Cultural Product of Thailand : CPOT) รวมถึงของฝากของที่ระลึกที่เป็นอัตลักษณ์ของท้องถิ่นในลักษณะของดีบ้านฉันชายแดนใต้ เพื่อสร้างอาชีพสร้างรายได้ให้กับชุมชน รวมถึงจัดกิจกรรมตลาดประชารัฐ ตลาดวัฒนธรรม ถนนสายวัฒนธรรม จำนวน ๒๑ แห่ง ยกย่องการจัดกิจกรรม เทศกาล ประเพณีในพื้นที่ ให้เป็นที่รับรู้แก่ประชาชนทั่วไปและนักท่องเที่ยว โดยมีเทศกาลประเพณีที่สำคัญโดดเด่น ๓๔ เทศกาลประเพณี อาทิ ประเพณีวันสารทเดือนสิบ

ประเพณีชักพระ ประเพณีสมโภชเจ้าแม่ลิ้มกอเหนี่ยว จังหวัดปัตตานี เทศกาลการแข่งขันนกขวาลีงอาเซียน จังหวัดยะลา ประเพณีของดีเมืองนรา จังหวัดนราธิวาส ส่งเสริมการออกแบบและลายผ้าท้องถิ่นให้มีความสวยงามโดดเด่น รวมทั้งนำมาพัฒนาต่อยอดเป็นสินค้าและผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมที่ตรงกับความต้องการของตลาด เป็นต้น

ผลจากการดำเนินงานที่ผ่านมา ก่อให้เกิดผลตามประเด็นหลักภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านความมั่นคง กล่าวคือ ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนอยู่ดีมีสุข พัฒนาและเสริมสร้างคนในทุกภาคส่วนให้มีความเข้มแข็ง คนในชาติมีจิตสำนึกรักและหวงแหนในสถาบันหลักของชาติ ด้วยการปลูกฝังและสร้างความตระหนักรู้ผ่านทางกลไกต่างๆ รวมถึงการศึกษาประวัติศาสตร์ในเชิงสร้างสรรค์ แหล่งเรียนรู้ทางวัฒนธรรม และการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ในเรื่องสังคมพหุวัฒนธรรม การต่อยอดทุนทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญา ทั้งนี้ ในมิติของการท่องเที่ยว ส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชนและสร้างรายได้ในพื้นที่ พบว่า จำนวนนักท่องเที่ยวเข้าเรียนรู้และท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดน ในปี ๒๕๖๒ (ข้อมูล ณ วันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๖๒) จำนวน ๑,๕๓๑,๖๙๕ คน เป็นชาวไทย ๖๒๖,๑๙๔ คน ชาวต่างชาติ ๙๐๕,๕๐๑ คน และมีมูลค่าทางเศรษฐกิจกว่า ๗,๕๓๒.๕๓ ล้านบาท

๒. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

กลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดน (จังหวัดนราธิวาส จังหวัดยะลา และจังหวัดปัตตานี) เป็นพื้นที่ที่มีความโดดเด่นด้านอัตลักษณ์ของจังหวัดชายแดนใต้ โดยเฉพาะวิถีการดำเนินชีวิตของผู้คนที่มีความหลากหลาย ทั้งชาติพันธุ์และศาสนา อันก่อให้เกิดความหลากหลายทางวัฒนธรรม ทั้งด้านภาษา การแต่งกาย อาหาร ประเพณี และความเชื่อ รวมถึงลักษณะสถาปัตยกรรม ที่สั่งสมสืบสานมาอย่างยาวนาน แต่ครั้งบรรพบุรุษ สู่รุ่นปัจจุบันที่อยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรมอย่างมีคุณค่า กระทรวงวัฒนธรรมร่วมกับภาคประชาสังคมกลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดน และภาคส่วนที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินการส่งเสริมพหุวัฒนธรรมและเศรษฐกิจชุมชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งเป็นการดำเนินงานที่สอดคล้องกับนโยบายรัฐบาลดังกล่าวข้างต้น จึงเห็นควรรายงานคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบ

๓. ความเร่งด่วนของเรื่อง

กระทรวงวัฒนธรรมขอความอนุเคราะห์สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเสนอเรื่อง การส่งเสริมพหุวัฒนธรรมและเศรษฐกิจชุมชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้พร้อมวีดิทัศน์เพื่อคณะรัฐมนตรีทราบ ในการประชุมคณะรัฐมนตรีอย่างเป็นทางการนอกสถานที่ ในวันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๖๓ ณ จังหวัดนราธิวาส

๔. สารสำคัญ/ข้อเท็จจริง

กระทรวงวัฒนธรรมได้ขับเคลื่อนการดำเนินการส่งเสริมพหุวัฒนธรรมและเศรษฐกิจชุมชน เพื่อสนับสนุนการแก้ไขปัญหาและพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ตามยุทธศาสตร์พระราชทาน “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” โดยใช้มิติทางศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรมเป็นกลไกและเครื่องมือในการดำเนินงาน โดยส่งเสริมการศึกษา แลกเปลี่ยน และเรียนรู้ทางวัฒนธรรม นำไปสู่ความเข้าใจและยอมรับในความหลากหลายทางวัฒนธรรม ความเชื่อและวิถีชีวิตของชุมชนทุกระดับในพื้นที่ ส่งเสริมการดำเนินวิถีชีวิตและการปฏิบัติตามหลักศาสนาทุกศาสนา ขจัดการเลือกปฏิบัติทางวัฒนธรรม ทำความเข้าใจและยอมรับในวิถีชีวิตและวัฒนธรรม เพื่อให้ประชาชนรู้สึกถึงการเป็นส่วนหนึ่งของสังคมไทย ซึ่งสอดคล้องกับวิสัยทัศน์นโยบายการบริหารและการพัฒนา จังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๒ ที่มุ่งให้ “สังคมจังหวัดชายแดนภาคใต้มีความปลอดภัย ปราศจากเงื่อนไข ความรุนแรง วิถีชีวิตของทุกคนได้รับการปกป้อง พัฒนาบนพื้นฐานสังคมพหุวัฒนธรรมและมีส่วนร่วมในกระบวนการเสริมสร้างสันติสุขอย่างยั่งยืน” โดยบูรณาการความร่วมมือกับภาคส่วน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำแนวทางการส่งเสริมพหุวัฒนธรรมและเศรษฐกิจชุมชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยกำหนดประเด็นการพัฒนา ๓ ด้าน ดังนี้

ประเด็นที่ ๑ ส่งเสริมวิถีชีวิตและสังคมพหุวัฒนธรรมที่เข้มแข็ง โดยส่งเสริมกิจกรรมเพื่อสนับสนุนการแก้ไขปัญหา การป้องกัน และการส่งเสริมความมั่นคงยั่งยืนในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประกอบด้วย ๑) การสร้างความรู้ เช่น จัดทำงานวิจัยพฤติกรรมเยาวชนชายแดนใต้กับความมั่นคง, จัดทำองค์ความรู้ทางประวัติศาสตร์และโบราณคดี, พัฒนาแหล่งเรียนรู้ และพัฒนาศักยภาพบุคลากรและเครือข่ายทางวัฒนธรรม ๒) การเสริมความเข้าใจ เช่น เทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ในวาระสำคัญ, ใช้องค์ความรู้และแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนพหุวัฒนธรรม, จัดกิจกรรมส่งเสริมการอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรม, พัฒนาชนบทธรรมนิยมประเพณีศิลปวัฒนธรรมและจัดงานพหุวัฒนธรรมตามความต้องการของพื้นที่ ๓) การส่งเสริมพหุสังคมที่เข้มแข็ง เช่น สร้างค่านิยมสังคมพหุวัฒนธรรม, เปิดพื้นที่กลางทางพหุวัฒนธรรมเพื่อให้บริการแก่ชุมชน, สร้างการรับรู้ ความเข้าใจที่ดีในกลุ่มเด็ก เยาวชน ประชาชนที่แตกต่างทางเชื้อชาติ ศาสนา ๔) การขยายการรับรู้และเข้าใจทั้งภายในและภายนอก เช่น ขยายการรับรู้และเข้าใจไปยังเด็ก เยาวชน ประชาชนในประเทศและต่างประเทศ, ชุมชนมีภูมิคุ้มกันและสามารถอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นในสังคมพหุวัฒนธรรมได้อย่างสันติสุข รวมทั้งส่งเสริมกิจกรรมการปฏิบัติตามหลักศาสนา และกิจกรรมตามชนบทธรรมนิยม เทศกาล ประเพณีและอัตลักษณ์ของท้องถิ่น โดยมีกิจกรรมที่สำคัญ อาทิ ส่งเสริมศิลปินพื้นบ้านและการแสดงพื้นบ้าน เช่น โนรา หนังตะลุง รองเง็ง ชัมเปง มะโย่ง ดิเกร์ฮูลู และซึละ เป็นต้น จัดการประกวด/แข่งขันต่างๆ ทางศิลปวัฒนธรรม เช่น งานเขียนเรื่องเล่าจากบ้านเรา เพื่อสะท้อนเรื่องราวของท้องถิ่น ความสำนึกรักบ้านเกิดออกมาในรูปแบบของงานวรรณศิลป์

ประเด็นที่ ๒ นำหลักพลัง “บวร” หรือ “บรม” ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม เพื่อสร้างคนดี สังคมดี ให้คุณธรรมนำการพัฒนา ตามข้อสั่งการของนายกรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๒ และมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๒ ในการนำหลักการพลัง “บวร : บ้าน วัด โรงเรียน/ราชการ” หรือ “บรม : บ้าน โรงเรียน/ราชการ มัสยิด” ไปขับเคลื่อนและดำเนินกิจกรรมต่างๆ โดยจัดทำแนวทางการส่งเสริมบทบาท “บวร”/“บรม” ให้ขับเคลื่อนการส่งเสริมและพัฒนาชุมชนคุณธรรมให้เป็นศูนย์การในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม ผ่านกิจกรรมส่งเสริมและทำนุบำรุงศาสนา รวมถึงให้มีบทบาทและศักยภาพในการบูรณาการกิจกรรมต่าง ๆ ของทุกกระทรวง หน่วยงาน ที่ลงในพื้นที่ให้เกิดการบูรณาการดำเนินกิจกรรมร่วมกัน อีกทั้งเป็นศูนย์กลาง แก่นนำในการประสานและเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องเกี่ยวกับนโยบายต่าง ๆ ของรัฐบาลเพื่อประโยชน์ของประชาชน อย่างทั่วถึงและเท่าเทียม

ประเด็นที่ ๓ การส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชนจากฐานวัฒนธรรม เพื่อพัฒนาต่อยอดทุนทางวัฒนธรรมเศรษฐกิจสร้างสรรค์ โดยพัฒนาศักยภาพและเชื่อมโยงแหล่งเรียนรู้และท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมเชื่อมโยง ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ อาทิ พัฒนาศักยภาพเมืองนราธิวาส พิพิธภัณฑมรดกวัฒนธรรมอิสลามและศูนย์การเรียนรู้อัลกุรอาน จัดตั้งศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดชายแดนใต้ จังหวัดนราธิวาส ศาลเจ้าแม่ลิ้มกอเหนี่ยว วัดช้างให้ มัสยิดกรือเซะ และมัสยิดกลางจังหวัดปัตตานี วัดถ้ำคูหาภิมุข หมู่บ้านปิยะมิตร จังหวัดยะลา ฯลฯ ส่งเสริมองค์ความรู้ อนุรักษ์ และพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ โบราณคดี และวัฒนธรรม เพื่อสร้างความรู้ตระหนักให้ประชาชนเห็นถึงความสำคัญของคุณค่าของมรดกทางวัฒนธรรมเสริมสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาการทางประวัติศาสตร์ รวมถึงพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมที่สำคัญ อาทิ เมืองโบราณยะรัง จังหวัดปัตตานี นอกจากนี้ จะมีการพัฒนาผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมไทย (CPOT) ส่งเสริมการนำภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมมาพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ทางวัฒนธรรมผ่านกิจกรรมของดีบ้านฉันชายแดนใต้ กิจกรรมถนนคนเดินและวิถีถิ่น วิถีตานี วิถีอาเซียน นอกจากนี้ยังส่งเสริมการยกระดับเทศกาลประเพณีและส่งเสริมกิจกรรมทางวัฒนธรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวตามความต้องการของพื้นที่ และนำทุนทางวัฒนธรรมมาออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม รวมถึงจัดตลาดประชารัฐ ตลาดวัฒนธรรม ถนนวัฒนธรรม

/หากทุกภาคส่วน...

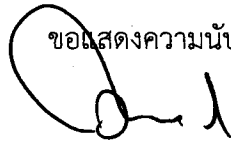
หากทุกภาคส่วนได้ดำเนินการตามแนวทางดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง จะส่งผลให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชนและภาคประชาสังคมในพื้นที่ ในการส่งเสริมสังคมพหุวัฒนธรรมให้เข้มแข็งจนเป็นพลังสำคัญในการปกป้องและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น พร้อมเสริมสร้างความเข้าใจ ยอมรับ และอยู่ร่วมกันตามแนวทางสันติวิธี ส่งเสริมให้มีการยึดถือคำสอนที่ถูกต้องของศาสนาเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต รวมถึงจะมีผู้เข้าร่วมกิจกรรมทางศิลปวัฒนธรรมเพิ่มขึ้น ส่งผลให้เกิดส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชนและสร้างคุณค่าทางสังคม ในกลุ่มจังหวัดกลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดน โดยมีรายได้จากการท่องเที่ยว สินค้าและบริการทางวัฒนธรรมเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ ๑๐ ต่อปี

๕. ข้อเสนอของกระทรวงวัฒนธรรม

กระทรวงวัฒนธรรมขอเสนอเรื่องการส่งเสริมพหุวัฒนธรรมและเศรษฐกิจชุมชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้พร้อมวิดิทัศน์ประกอบการนำเสนอในการประชุมคณะรัฐมนตรี มาเพื่อคณะรัฐมนตรีทราบ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำกราบเรียนนายกรัฐมนตรีเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีทราบต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายอิทธิพล คุณปลื้ม)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม

สำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม

กองยุทธศาสตร์และแผนงาน

โทร ๐ ๒๒๐๙ ๓๕๓๐-๑

โทรสาร ๐ ๒๒๐๙ ๓๕๒๔